

TEZ YAZIM YÖNERGESİ

GİRİŞ

Her bilimsel çalışmanın, birisi çalışmanın içeriğini denetleyen akademik ölçütler, diğeri çalışmanın dış organizasyonunu betimleyen biçimsel ölçütler olmak üzere başlıca iki yönü bulunmaktadır. Bilimsel çalışmalarda üzerinde durulması gereken bilimsel ölçütler, sayfa düzenine ilişkin düzen, metin içinde dipnot verme ve gönderme kuralları ile kaynakça oluşturulurken uyulması gerekli kurallar olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilir. Bilimsel çalışmalarda kullanılan biçimsel ölçütler bakımından üzerinde uzlaşmaya varılmış evrensel bir standart bulunmamakla birlikte, metnin iç organizasyonu ve akademik ölçütlerin değerlendirilmesinde sağladığı kolaylıklar bakımından, her bilimsel çalışmanın biçimsel bir tutarlılığa sahip olması konusunda genel bir uzlaşma vardır. Bu nedenle, kimi bilimsel disiplinlerde, meslek örgütünün geliştirdiği biçimsel kurallar geçerli kabul edilmekte (Örneğin, American Psychological Association-APA), çoğu kez ise, her bilimsel kurum ya da yayın organı kendi geliştirdiği ölçütler doğrultusunda biçimsel kurallar oluşturmaktadır. Aşağıda, üç farklı biçimsel kurala ilişkin başlıca yaklaşımlardan örnekler verilmekte ve araştırmacılara, sözkonusu ölçütlerden istediklerini seçme özgürlüğü saklı kalmak kaydıyla, bilimsel çalışmalarında araştırmalarını belirli bir biçimsel düzeni gözeterek oluşturmaları önerilmektedir.

1. SAYFA DÜZENİ

Her tez çalışmasının değerlendirilmek üzere bilimsel bir jüriye sunulduğu gözönüne alındığında, jüri üyelerinin çalışmayı değerlendirirken metin hakkında aldığı notlara yer açmak amacıyla araştırmacıların, çalışmanın bütününde her sayfada belirli bir metin alanı içinde çalışması zorunludur. Bu nedenle bilimsel çalışmalar daha küçük puntuyla yazılması gereken bir sayfaya A4 standardında 1.hamur kağıda dipnotlar dahil olmak üzere, iki aralıkla ve 12 puntuyla yazılmış en çok 30 satırdan oluşmalıdır.

Bir sayfadaki metin alanının üst, alt, sol ve sağ boşluklarının ölçüsü şu şekilde olmalıdır.

Üst boşluk : 2 cm.

Alt boşluk : 2 cm.

Sol Boşluk : 3 cm.

Sağ boşluk : 3 cm.

Sayfa düzeni örneği Ek 1’de verilmiştir.

Her yeni bölüm için yeni bir sayfa açılmalıdır. Bölümlerin başlıkları aynı sayfada devam etmelidir. Alt bölüm başlıkları ve satır başları genellikle, bir önceki satırdan iki satır atlayarak koyu puntolarla yazılmalıdır. Giriş sonuç ve bölüm başlıklarının bulunduğu sayfalara sayfa numarası yazılmamalı; ayrıca kısaltmalar, içindekiler, romen rakamıyla belirtilmelidir.

2. GÖNDERMEDE BULUNMA KURALLARI

Göndermede bulunma ve dipnot verme, bilimsel bir çalışmanın vazgeçilmez öğeleridir. Gönderme genellikle,

- a) Çalışma sırasında bir başka çalışmanın belirli bir cümle, paragraf ya da kavramının, tartışma, eleştiri ya da vurgulama amacıyla ödünç alınması nedeniyle,
- b) Bir başka çalışmanın spesifik bir bölümü, cümlesi, kavramı vb. yerine, çalışmanın bütününden etkilenilmesi ya da o çalışmanın genel yapısının eleştirilmesi, değerlendirilmesi gibi durumlarda,
- c) Çalışma sırasında değerlendirilen, eleştirilen vb. çalışmaların belirli kısımlarının kullanıldığının gösterilmesi amacıyla yapılır.

Göndermede bulunmanın temel amacı, araştırmacının kendi tezlerini ya da kendi konumunu oluştururken dayandığı, eleştirdiği ya da tartıştığı vb. kaynakları göstermektir.

Bu konuda iki farklı yaklaşım bulunmaktadır.

1) Geleneksel Anglo-Sakson Sistemine Göre Göndermede Bulunma

a) Belirli bir cümle, kavram ya da paragraf için

“.....” (Giddens, 1996: 13)

b) Çalışmanın bütününden etkilenildiği ya da o çalışmanın genel yapısının eleştirildiği, değerlendirildiği, tartışıldığı vb., durumlar için

i) ..... (Giddens, 1996)

ii) Eğer yukarıdaki örnekte, düşünceleri, yapıtları, çalışmaları değerlendirilen birden fazla araştırmacı var ise, bu durumda soyadı sırasına göre göndermede bulunulur; yazarların isimleri arasında noktalı virgül konur.

..... (Castells, 1983; Giddens, 1996; Habermas, 1996)

c) Yararlanılan kaynağın belirli bir bölümünün kullanıldığı ya da eserin bir bölümünden sonrasının tamamına göndermede bulunulduğu durumlar için

..... (Giddens, 1996: 13-24); ya da

..... (Giddens, 1996: 13 vd.)

Not : Anglo-Sakson göndermede bulunma kuralları yazara kolaylık sağlarken, okuyucunun işini zorlaştırır. Metin içinde alıntının kaynağını gösterme ve bunu yalnızca soyadı, tarih ve eğer gerekliyse, sayfa

numarası olarak sınırlama, yazar için büyük kolaylık sağlarken, okuyucu ve değerlendirciler için göndermede bulunulan kaynaklara- hele aynı yazarın birden fazla çalışmasına gönderme varsa- her seferinde tekrar dönmek büyük bir külfet oluşturmaktadır. Ancak bu sistemin en önemli özelliği, dipnot açma ve göndermede bulunma arasındaki farkı belirginleştirmesidir. Bu sistemde dipnot, metnin akışı içinde yapılması gerekli açıklamalara, konunun başka boyutlarına dikkat çekmeye yönelik bir işleve sahiptir.

Bu tür dipnotlar, sayfanın altında yer alabileceği gibi, metnin sonuna da eklenebilir. Eğer metinde birden çok bölüm varsa, genellikle her bir bölümün sonunda o bölümle ilgili dipnotların yer alması daha yaygın bir uygulamadır.

2) Geleneksel Kıta Avrupası Sistemine Göre Göndermede Bulunma

Kıta Avrupası geleneğinde göndermeler metin içinde gösterilmez. Göndermede bulunulan kaynağın künyesi dipnotta gösterilir. Dipnotlar ise ya sayfa altlarında ya da çalışmanın sonundaki “notlar” bölümünde yer alır. Bu sistem, -eğer dipnotlar sayfa altındaysa- yazarın işini zorlaştırmasına karşılık, okuyucunun işini kolaylaştırır. Yazar, göndermede bulunduğu kaynakların tam ve açık künyesini, her defasında yeniden göstermek zorundadır. Bunun yazarlar açısından doğurduğu zorluklar gözönüne alınarak, kimi ara çözümler bulunmuştur.

Araştırmacı, çalışmasının başlangıcına “kısaltmalar” bölümü ekleyerek, sözkonusu tekrarların ortaya çıkarabileceği güçlükleri aşmaya çalışır.

Bunun yanında, arka arkaya aynı kaynağa göndermede bulunuyorsa, bazı Latince terimlerden yararlanarak (ibid, idem vb.) sözcük ekonomisine gider ve yalnızca -eğer gerekliyse- sayfa numarasını belirtir.

Buradaki zorluk, aynı kaynağa farklı sayfalarda ve başka kaynaklardan sonra göndermede bulunmak gerektiğinde ortaya çıkar. Bu zorluğu aşmak için ya yazarın adı, soyadı ve çalışmasının tarihi verilip (idem, ibid), a.g.e. (adı geçen eser) ya da a.g.m. (adı geçen makale) vb. terimler kullanılır ya da yapıtın yayımlandığı dergi belirti simgeleriyle kısaltılıp sayfa numarası verilir.

Kaynağın adının açıkça yazıldığı durumda, bunun italik harflerle, altının çizilerek ya da koyulaştırılarak belirtilmesi gerekir.

Buna ilişkin çeşitli örnekler aşağıda verilmiştir.

a) L.Vingert, **Gemeinsinn und Moral**, Frankfurt am Main, 1933, Teil II, s. 166.

i) ibid, s. 168. (Arka arkaya göndermede bulunuluyorsa)

ii) L.Wingert, 1993, s.173. (Aynı kaynağa farklı sayfalarda göndermede bulunulması durumunda)

b) J. Habermas, **Die Einbeziehung des Anderen**, Frankfurt am Main, 1996.

i) J. Habermas, a.g.e. (Arka arkaya göndermede bulunulması durumunda)

ii) J. Habermas, 1996. (Aynı kaynağa farklı sayfalarda göndermede bulunulması durumunda)

c) H.Arendt, **Die Zukunft des Politischen**, Frankfurt am Main, 1993., s. 14-28.

Ya da,

H.Arendt, **Die Zukunft des Politischen**, Frankfurt am Main, 1993, s. 14 vd.

d) Michael Bender, "Vortrag vor den Gerichten und Verfassungsbeschwerde" **NJW 1988**, s. 808.

(**NJW**, Neue Juristische Wochenschrift dergisinin kısaltması olarak kullanılmaktadır.)

3. KAYNAKÇA

Bu bölümde araştırmada kullanılan kitap, makale, vb. kaynaklar yer alır. Kaynakça dizininin yazarların soyadı sırasına göre düzenlenmesi ve gösterilen kaynakların künyelerinde kesinlikle kısaltmaya başvurulmaması, kaynakça hazırlanırken dikkat edilmesi gereken önemli noktalaradır.

Kaynakçada yer, tarih ve yayınevini göstermede bazı biçimsel farklılıklar gözlenmekle birlikte, genellikle aşağıdaki üç tür düzenlemeden biri tercih edilmektedir.

a) Habermas, J., (1994), **Faktizität und Geltung**, Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag.

b) Kunter, Nurullah, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 9.baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 1989. c)

Giddens, A., **Sociology** (London, Polity Press, 1993).

Eğer çalışma boyunca bir yazarın birden çok yapıtına başvurulmuşsa, bu durumda önceki tarihli yapıtın önce gösterilmesi; yazarın aynı tarihli birden çok yapıtı varsa, -özellikle Anglo-Sakson gönderme sistemini kullananlar için- bunların yayın tarihleri sonuna a, b, c gibi harfler eklenerek gösterilmesi gereklidir.

Örnek :

i) Giddens, A., (1982), **Sociology**, Oxford: Polity Press.

Giddens, A., (1984), **The Constitution of Society**, Oxford: Polity Press.

ii) Giddens, A., (1996a) **In Defence of Sociology**, Oxford: Polity Press.

Giddens, A., (1996b) **Beyond Left and Right**, Oxford: Polity Press.

Dikkat edilmesi gereken özel durumlar

1) Eğer metin içinde göndermede bulunulan kaynak, bir dergi içinde ya da derleme bir kitapta yer alan bir makale ise, aşağıdaki biçimlerde gösterilebilir.

- i) Aliefendioğlu, Yılmaz, “Türk Anayasal Yargısında Yürürlüğün Durdurulması”,
Milletlerarası Hukuk Bülteni, 1981, C.7, S.2, s.1-4.
- ii) Aliefendioğlu, Y., 1981, “Türk Anayasal Yargısında Yürürlüğün Durdurulması”,
Milletlerarası Hukuk Bülteni, C.7, S.2, s.1-4.
- iii) Erichsen, Hans-Uwe., “Die einstweilige Anordnung”,
Bundesverfassungsgericht und Grundgesetz (Hrsg. Christian Starck),
Tübingen, J.C.B. Mohr, 1976, s. 170-193.

2) Eğer bir kitap ya da makalenin birden çok yazarı varsa, bu durumda yazar dizisinde kitap ya da makaledeki adı ilk yer alan yazarın soyadı esas alınır. Eğer yazar sayısı üçten fazla ise, bu durumda soyadı esas alınan yazarın adının arkasından “ve diğerleri”, “et al” kısaltmaları eklenir.

Örneğin,

i) Benton, L., Castells, M., Portes, A., (1989), **Informal Economy**, Baltimore: The John Hopkins University Press.

ii) Benton, L. Et al., (1989), **Informal Economy**, Baltimore: The John Hopkins University Press.

3) Yukarıda kaynakça gösterilirken birkaç istisna dışında kısaltma yapılamayacağı söylenmişti. Bu istisnaların en önemlisi, bazı Anglo-Sakson kaynaklarında görülüp aynı derleme kitap içinde yer alan farklı makalelere ilişkindir.

Örneğin,

- i) Ranciére, J., (1996), “The Archeomodern Turn”, M..Steinberg(ed.) içinde, s.24-40.
- ii) Meltzer, F., (1996), “Acedia and Melancholia”, M.P.Steinberg(ed.) içinde, s. 141-163.

Not : Sözkonusu kısaltmanın yapılabilmesi için kaynağın açık künyesinin editorün soyadı ile kaynakçada mutlaka gösterilmesi gerekir. Örneğin,

Steinberg, M.P(ed.), (1996), **Walter Benjamin and the Demands of History**, NY: Cornell University Press.

4) Kaynakçada kısaltma yapılabilmesinin ikinci istisnası, yer ve yayınevi adlarının kısaltılabilmesidir. Örneğin, NY (New York), Lon. (London), İst. (İstanbul), Ank. (Ankara) ya da YKY (Yapı Kredi Yayınları), MIT Press (Massachussets Institute of Technology) vb.

4. TEZ KAPAĐI

Tez kapağı Ek 2'deki, tez iç kapak sayfası da Ek 3'deki gibi düzenlenmelidir.

5. ONAY SAYFASI

Tez jürisi üyelerinin imzalarını içeren bu sayfa Ek 4'deki gibi düzenlenmelidir.

6. TEZ ÖZETİ

Tez zeti, Türkçe ve yabancı dilde tez yazım kurullarına uygun olarak hazırlanmalı ve tez sonunda yer almalıdır.

EK-1

EK-2

(KAPAK)

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
(.....)
Anabilim Dalının adı yazılacak
ANABİLİM DALI**

(.....)
Tezin adı büyük harflerle , koyu olarak yazılacak

Tezli Yüksek Lisans Tezi / Doktora Tezi

(.....)
Öğrencinin adı soyadı yazılacak

**Ankara,20..
Tarih yıl olarak yazılacak**

EK-3

İç sayfa

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
(.....)
Anabilim Dalının adı yazılacak
ANABİLİM DALI**

(.....)
Tezin adı büyük harflerle , koyu olarak yazılacak

Tezli Yüksek Lisans Tezi / Doktora Tezi

(.....)
Öğrencinin adı soyadı yazılacak

(.....)
Tez Danışmanı, ünvanı ile birlikte yazılacaktır.

**Ankara,20..
Tarih yıl olarak yazılacak**

EK-4

Onay Sayfası

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
(ANABİLİM DALI)
(BİLİM DALI)**

(TEZİN ADI YAZILACAKTIR)

(YÜKSEK LİSANS/ DOKTORA/BÜTÜNLEŞİK DOKTORA TEZİ)

Tez Danışmanı

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

Tez Savunması Tarihi

EK-5

Beyân Sayfası

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,**

..... danışmanlığında hazırladığım
“.....(Ankara.20.....) ”
adlı yüksek lisans - doktora/bütünleşik doktora tezindeki bütün
bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp
sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada
eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik
kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her
türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

**Tarih:
Adı-Soyadı ve İmza**